

Opgave Aanvullende Strategische Voorraden voor de drinkwatervoorziening

Referentiegetal voor Gelderland

Dit informatieblad geeft uitleg over de opgave aan Aanvullende Strategische Voorraden (ASV) voor de drinkwatervoorziening in Gelderland. Meer informatie over de zoektocht naar ASV kunt u vinden in de brochure 'Houden we voldoende drinkwater?'

De vraag naar drinkwater stijgt de komende jaren. In de Structuurvisie Ondergrond¹ vraagt het Rijk aan de provincies om Aanvullende Strategische Voorraden grondwater vast te leggen in de Omgevingsverordening. Door uit te gaan van een extreme vraag (het zogenaamde Global Economy scenario, GE-scenario) kan altijd worden voorzien in voldoende drinkwater.

Het RIVM berekende dat in het GE-scenario de vraag naar drinkwater in heel Nederland met 30% stijgt tot het jaar 2040². Voor Gelderland berekenden provincie Gelderland en Vitens wat de extra benodigde vergunningscapaciteit in Gelderland zou moeten zijn bij het GE-scenario (2040). Dat is 45 miljoen m³ extra vergunningscapaciteit ten opzichte van de huidige inzetbare vergunningscapaciteit van 155 miljoen m³. Dat is een ander getal dan herleid kan worden uit het RIVM-rapport. Dit komt omdat het RIVM:

- niet alle reserves meeneemt om te kunnen voldoen aan de leveringszekerheid;
- de verliezen bij de productie en distributie van drinkwater anders berekent dan provincie Gelderland en Vitens;
- geen rekening houdt met enkele beperkingen op de inzetbaarheid van een aantal bestaande winningen.

Toelichting referentiegetal (zie afbeelding 1)

We houden als referentiegetal voor Gelderland 45 miljoen m³ extra vergunningscapaciteit aan. Dit is het verschil tussen wat we nodig hebben aan vergunningscapaciteit en wat er inzetbaar is.

De opbouw van de benodigde vergunningscapaciteit begint bij de drinkwatervraag in Gelderland in 2040. Deze is bij het GE-scenario afgerond 150 miljoen m³ per jaar (RIVM-studie). Hier komen een aantal componenten bij.

- *Verliezen*
Er moet rekening gehouden worden met productieverliezen bij de zuivering van het grondwater. Daarnaast zijn er distributieverliezen, bijvoorbeeld door het schoonspoelen van de leidingen of door lekkages. Op grond van ervaringscijfers wordt daarom iets minder dan 10% opgeteld bij de drinkwatervraag.

- *Reserves*
Voor de opvang van schommelingen in de vraag en kortdurende calamiteiten (bijvoorbeeld een bacteriologische besmetting van een winput) heeft Vitens een reservecapaciteit nodig die direct te gebruiken is. De gewenste omvang van deze operationele reserve is 10% van de drinkwatervraag inclusief de verliezen.

Daarnaast is een niet-operationele reserve nodig voor het opvangen van onverwachte vraagontwikkeling, uitval van pompstations (bijvoorbeeld bij langdurige calamiteiten) en wijzigingen in wet- en regelgeving. De reserve heet niet-operationeel, omdat deze niet direct te gebruiken is. Het pompstation moet namelijk nog gebouwd worden. De onttrekkingsvergunning is al wel verleend. Deze niet-operationele reserve is 10% van de optelsom van de drinkwatervraag inclusief de verliezen en de operationele reserve.

- *Interprovinciale leveringen*
Vanuit Gelderse pompstations levert Vitens ook drinkwater aan andere provincies. Dit moet meegerekend worden in de benodigde vergunningscapaciteit in Gelderland. Omgekeerd krijgt Gelderland ook drinkwater vanuit pompstations in andere provincies. Dit hoeft niet meegerekend te worden, omdat dit in de vergunningscapaciteit van andere provincies zit. Daarom spreken we over 'saldo interprovinciale leveringen'.

¹ Structuurvisie Ondergrond, Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat en Ministerie van Economische Zaken en Klimaat, juni 2018

² Scenario's drinkwatervraag 2040 en beschikbaarheid bronnen, Verkenning grondwatervoorraden voor drinkwater; RIVM rapport 2015-0068, N.G.F.M. van der Aa et al. Zie bijlage IV, tabel 1 en 3.

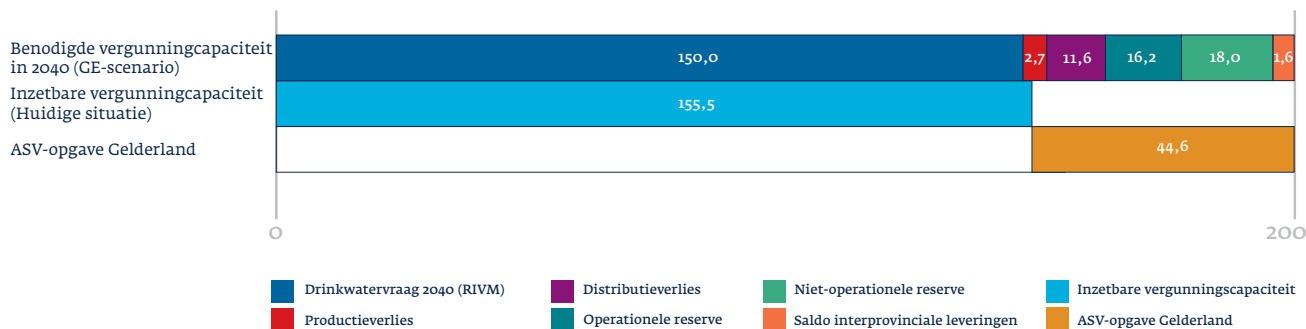
Als we rekening houden met de bovenstaande componenten wordt de benodigde vergunningscapaciteit voor Gelderland in 2040 bij het GE-scenario 200 miljoen m³.

Beschikbare en inzetbare vergunningscapaciteit

Op dit moment heeft Vitens vergunningen om 168 miljoen m³ grondwater per jaar te winnen. Deze kunnen niet volledig benut worden. Op sommige plekken is het grondwater verzilt. Ook zijn er bestuurlijke afspraken om minder

grondwater te onttrekken, bijvoorbeeld om de gevolgen voor de natuur te verkleinen. Daardoor is de inzetbare vergunningscapaciteit afgerond 155 miljoen m³.

Uit bovenstaande toelichting blijkt dat de opgave voor Gelderland bij het GE-scenario 45 miljoen m³ extra vergunningsruimte is (benodigde vergunningscapaciteit á 200 miljoen m³ minus inzetbare vergunningscapaciteit á 155 miljoen m³).

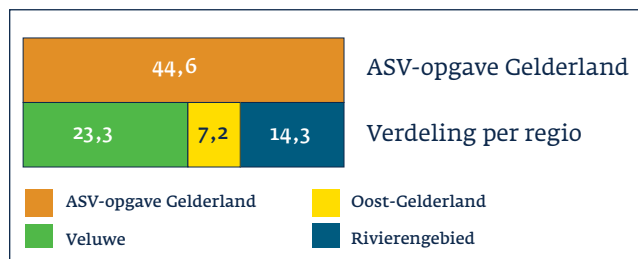
Afbeelding 1: Opbouw ASV-opgave Gelderland in miljoen m³

Waarvoor gebruiken we dit getal?

Dit getal wordt gebruikt als referentiegetal in het Milieueffectrapport (MER) dat de provincie moet maken voor de ASV. De Commissie m.e.r. vraagt namelijk om voor het MER onderzoeksalternatieven te ontwikkelen die kunnen voorzien in de opgave. Het referentiegetal is nodig om inzichtelijk te maken in hoeverre een onderzoeksalternatief in de opgave kan voorzien. Dit wil niet automatisch zeggen dat er daadwerkelijk 45 miljoen m³ aan ASV-gebieden wordt aangewezen. Over de omvang van de ASV-gebieden nemen Provinciale Staten aan het eind van het traject een besluit en daar liggen diverse afwegingen aan ten grondslag. Een aanwijzing van een ASV-gebied betekent ook niet dat er al grondwater gewonnen wordt. Het betekent een reservering en bescherming voor drinkwater. Als het vanwege de daadwerkelijke vraagontwikkeling nodig is, moet eerst een vergunningstraject worden doorlopen, voordat een ASV-gebied ingezet kan worden voor de operationele drinkwatervoorziening. Als de vraag minder hard groeit dan in het GE-scenario, hoeft de reservering niet omgezet te worden in een daadwerkelijke winning.

Regionale verdeling vraaggroei

Binnen de provincie zal de vraaggroei per regio verschillen. Het kan daarom ook wenselijk zijn om de extra vergunningscapaciteit regionaal te verdelen. Inzicht in de regionale verschillen is nodig om daar een onderzoeksalternatief voor te kunnen maken. De afbeelding laat een indicatieve verdeling per regio zien, gebaseerd op de prognoses van Vitens.

Afbeelding 2: Regionale verdeling ASV opgave op basis van vraag in miljoen m³

Provincie Gelderland

Markt 11
6811 CG Arnhem
Postbus 9090
6800 GX Arnhem
026 359 99 99
provincieloket@gelderland.nl
www.gelderland.nl